

Список бібліографічних посилань: 1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : закон України від 14.10.2014 № 1702-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (дата звернення: 10.10.2018). 2. Краткая сыскная энциклопедия. Деятельность оперативно-розыскная, контрразведывательная, частная (детективная) / автор-сост. А. Ю. Шумилов. М. : Издатель Шумилова И. И., 2000. 227 с. 3. Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т. В. Варфоломєєва, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 504 с. 4. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131. 5. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 10.10.2018).

Одержано 12.10.2018

УДК 343.98

Володимир Юрійович ПОПОВ,

аспірант Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ЩОДО ФОРМУВАННЯ ОКРЕМОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТЕРОРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Реформування кримінального процесу України та формування сучасної європейської моделі судочинства вимагає переосмислення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо наукового забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції. Одним із напрямів наукових пошуків у цій сфері є розроблення та вдосконалення положень криміналістичної науки з виявлення, розслідування та попередження різних видів і груп злочинів.

У цьому зв'язку слід підкреслити, що в останні роки в Україні значно загострилась проблема тероризму. Це явище, на жаль, тривалий час знаходиться у числі найбільш шкідливих і небезпечних проявів злочинної діяльності в усьому світі. В нашій державі воно набуває все більшого поширення у зв'язку із бойовими діями, викликаними збройною агресією сусідньої країни та окупацією Автономної Республіки Крим і частини території Донецької та Луганської областей.

За даними офіційної статистики кількість злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, в останні роки має тенденцію до зростання. Так, наприклад, у 2015 році було зареєстровано 1295 злочинів, передбачених ст. 258 КК України, у 2016 – 1865, у 2017 – 1358.

За ст. 258-1, 258-2, 258-3, 258-4, 258-5 КК України кримінальних проваджень реєструється значно менше, проте ці посягання характеризуються підвищеною суспільною небезпекою. Крім того, слід пам'ятати, що терористичні злочини пов'язані з багатьма іншими тяжкими та особливо тяжкими кримінально караними діяннями й заподіюють надзвичайно важкі наслідки передусім для життя та здоров'я людей і державної безпеки.

Аналіз статистичної інформації дає підстави для ствердження про те, що ефективність протидії злочинам, пов'язаним із терористичною діяльністю, з боку органів досудового розслідування є вкрай недостатньою. Так, наприклад, у 2016 році із 1865 зареєстрованих кримінальних проваджень за ст. 258 КК України про підозру повідомлено 25 особам, а до суду з обвинувальним актом спрямовано лише 20 проваджень. У 2017 році з 1385 зареєстрованих проваджень повідомлено про підозру 23 особам, а до суду з обвинувальним актом спрямовано лише 15 проваджень. Тобто до відповідальності притягається незначна кількість осіб порівняно із виявленими кримінальними правопорушеннями.

Наведені обставини свідчать про наявність значних труднощів у діяльності слідчих в даному напрямі, що вимагає суттєвого оновлення й удосконалення відповідних криміналістичних методик.

Слід зазначити, що питанням виявлення та розслідування тероризму, приділено увагу в наукових працях В. Ф. Антипенко, В. О. Глушкова, О. Ф. Долженкова, А. В. Іщенко, В. О. Коновалової, Р. В. Комісарчука, В. В. Крутова, В. А. Ліпкан, В. В. Літвіна, М. А. Погорецького, О. В. Сав'юк, Д. Б. Сергєєвої, М. Є. Шумила, М. О. Ленко, І. В. Цюприка, А. В. Чубенко та інших авторів. Проте вони розкривають переважно оперативно-розшукові та кримінально-процесуальні аспекти відповідної проблематики, тоді як основи криміналістичної методики розслідування злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, фактично залишаються не розробленими, адже комплексного монографічного дослідження за такою темою досі проведено не було. Потребують подальшого розширення та деталізації, особливо зважаючи на оновлення КПК України й регулятивного антитерористичного законодавства, й існуючі загальні рекомендації з розслідування злочинів терористичної спрямованості. Отже, є об'єктивна потреба у розробленні криміналістичних засад відповідної методики.

Таким чином сьогодні існує нагальна потреба у розробленні основ криміналістичної методики розслідування злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю. Досягнення цієї мети є можливим за умови вирішення низки окремих завдань, зокрема, удосконалення криміналістичної класифікації злочинів, пов'язаних із тероризмом; розкриття змісту та особливостей основних елементів їхньої криміналістичної характеристики; розроблення конкретних пропозицій щодо вирішення проблемних питань відкриття кримінального провадження, початкового та наступного етапів досудового розслідування зазначеного різновиду кримінальних правопорушень; розгляду специфіки взаємодії слідчого з оперативними підрозділами під час досудового розслідування за фактами тероризму; опрацювання тактичних особливостей проведення окремих слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій і тактичних операцій у досудовому кримінальному провадженні щодо злочинів вказаної категорії; надання пропозицій щодо особливостей використання спеціальних знань під час досудового розслідування таких кримінальних правопорушень.

Крім того, з метою поліпшення стану протидії тероризму є необхідність у формулюванні пропозицій щодо удосконалення законодавства та відомчих нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів правопорядку в даній сфері, а також впровадження в практику роботи підрозділів досудового розслідування рекомендацій з методики розслідування терористичної діяльності.

Таким чином формування наукових засад окремої криміналістичної методики розслідування злочинів, пов'язаних з терористичною діяльністю, є перспективним напрямом подальших наукових досліджень.

Одержано 09.10.2018

УДК 343.123.1

Ірина Володимирівна ПОТАЙЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент,

викладач вищої категорії Запорізького гуманітарного коледжу

Запорізького національного технічного університету

ПРЕДМЕТ ТА ЄМНИЦІ СПОВІДІ У КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

На сьогодні вплив церкви, релігійних цінностей і норм на життя суспільства значний, адже релігія є важливою інтегруючою силою духовно-морального відродження народу.

Основним елементом правової реформи нашої держави є законодавче забезпечення системи прав людини в суспільстві і, перш за все, реальних гарантій прав і законних